

Σύλλογος Συνταξιούχων Εμπορικής Τράπεζας

6 Διαλέξεις Ιστορίας

Πρώτη διάλεξη: «Η Μεγάλη Ιδέα»

Εισηγητής Βαγγέλης Καραμανωλάκης αναπληρωτής καθηγητής Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας.

Τρίτη 17 Μαΐου 19:00-21:00

στο “Καφέ του Μουσείου” μπροστά από το Αρχαιολογικό Μουσείο

η διαδικτυακά μέσω Zoom

Το 1844 ο πρωθυπουργός Ιωάννης Κωλέττης διατύπωσε την έννοια της Μεγάλης Ιδέας ως βασικού στόχου του ελληνισμού, στην αγόρευσή του στην Εθνοσυνέλευση από την οποία προήλθε το πρώτο σύνταγμα της χώρας. Η επέκταση του ελληνικού κράτους στην *καθ’ ημάς* Ανατολή και η ανασύσταση του παλαιού εθνικού μεγαλείου αποτέλεσε από τότε έως τουλάχιστον και τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922 το ιδεολόγημα που κυριάρχησε στο δημόσιο βίο. Ένα ιδεολόγημα που συνδέθηκε όχι μόνο με την εξωτερική αλλά και την εσωτερική πολιτική και διαμόρφωσε εν πολλοίς την πολιτική, πνευματική και πολιτιστική πολιτική της χώρας.

Η Μεγάλη Ιδέα αποτέλεσε μια κατεξοχήν «κληρονομιά» της Επανάστασης του 1821, απόρροια του σχηματισμού του ελληνικού εθνικού κράτους και του αποκλεισμού εκτός των εθνικών συνόρων, πολλών από τους πληθυσμούς που είχαν επαναστατήσει.

Η παρουσίαση επιδιώκει να αναδείξει

- ✓ τη συγκρότηση της εθνικής ιδεολογίας στον 19^ο αιώνα και τη σχέση της με τη Μεγάλη Ιδέα.
- ✓ τις διαφορετικές νοηματοδοτήσεις της μέσα στο χρόνο, αλλά και τις ποικίλες στρατηγικές πραγματοποίησης της.

Η δύναμη της Μεγάλης Ιδέας ήταν οι διαφορετικές εκδοχές της, οι οποίες διαδέχονταν η μια την άλλη ή και συχνά συνυπήρχαν. Από την μια συνδεόταν με

τον αλυτρωτισμό και την πολεμική δράση για την κατάκτηση των οθωμανικών εδαφών, όπως στην περίπτωση του Κριμαϊκού Πολέμου ή του ελληνοτουρκικού πολέμου του 1897. Από την άλλη, εμφανιζόταν ως μια εκπολιτιστική κίνηση, ως η *μετεκένωση* του πολιτισμού, όπως αναπτυσσόταν εκ νέου στο ελληνικό κράτος στον χώρο της Ανατολής. Σε αντίθεση με όσους υποστήριζαν την ανάγκη των πολεμικών προετοιμασιών, άλλοι προέτασσαν την ανάγκη εσωτερικής ανάπτυξης και προόδου, ώστε το ισχυρό ελληνικό κράτος να μπορούσε να αποτελέσει έναν κρίσιμο παράγοντα στην περιοχή. Τέλος, μια άλλη εκδοχή αφορούσε την πιθανή συνεργασία ανάμεσα στην Ελλάδα και στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Γύρω της συγκροτήθηκαν διαφορετικά ερωτήματα και αντιθέσεις που αφορούσαν την πολιτική ή το δημόσιο βίο.

Η παρουσίαση θα διατρέξει τις παραπάνω θεματικές, η κατανόηση των οποίων διατηρεί ακόμη και σήμερα τη χρησιμότητα της.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση για την διαδικτυακή συμμετοχή μέσω της εφαρμογής Zoom (προαπαιτείται εγκατάσταση του προγράμματος)

<https://us06web.zoom.us/j/83785107983?pwd=cXp5aWhQVmhTOTF6eSs2OUZmdnFqdz09>

Meeting ID (Ταυτότητα εκδήλωσης): 837 8510 7983

Passcode (Κωδικός Εισόδου): 738390

Ενδεικτική Βιβλιογραφία για όσους θέλουν να ερευνήσουν βαθύτερα το θέμα:

- Κ. Θ. Δημαράς, «Της μεγάλης ταύτης ιδέας (Σχεδιάσμα φιλολογικό)», Ελληνικός ρωμαντισμός, Αθήνα, Ερμής, 1986, σ. 405-418
- Κ. Θ. Δημαράς, *Εν Αθήναις τη 3 Μαΐου 1837. Μελέτη ιστορική και φιλολογική*, Αθήνα, ΕΚΠΑ, 1987
- Βαγγέλης Καραμανωλάκης, Η συγκρότηση της ιστορικής επιστήμης και η διδασκαλία της ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών 1837-1932 Αθήνα, ΙΑΕΝ Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς - Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών ΕΙΕ -43-, 2006.
- Βίκυ Καραφουλίδου, "... της μεγάλης ταύτης ιδέας...": Όψεις της εθνικής ιδεολογίας 1770-1854, Αθήνα, Πόλις, 2018
- Κρεμμυδάς Βασίλης, Η Μεγάλη Ιδέα. Μεταμορφώσεις ενός εθνικού ιδεολογήματος, Αθήνα, Τυπωθήτω, 2013
- Κώστας Λάππας, Πανεπιστήμιο και φοιτητές στην Ελλάδα κατά τον 19ο αιώνα, Αθήνα, ΙΑΕΝ

Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς - Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών ΕΙΕ 39, 2004.

- Αλέξης Πολίτης, Ρομαντικά χρόνια. Ιδεολογίες και νοοτροπίες στην Ελλάδα του 1830-1880, Αθήνα, Εμνε-Μνήμων, 2003 και ιδιαίτερα «Το μέλλον του ελληνισμού. Η Μεγάλη ιδέα», σ. 61-73.
- Έλλη Σκοπετέα, Το «πρότυπο βασίλειο» και η ΜεγάληΙδέα. Όψεις του εθνικού προβλήματος στην Ελλάδα (1830-1880), Αθήνα, Πολύτυπο, 1988
- Γκέοργκ Λούντβιχ Μάουρερ, Ο ελληνικός λαός. Δημόσιο, ιδιωτικό και εκκλησιαστικό δίκαιο από την έναρξη του αγώνα για την ανεξαρτησία ως την 31η Ιουλίου 1834, 2 τόμ., μτφ. Όλγα Ρομπάκη, Αθήνα, Τολίδης, 1976
- Μαριλίζα Μητσού, «Le philhellénisme bavarois et la 'Grande Idée'», στο Michel Espagne & Gilles Pécout (επιμ.), Philhellénismes et transferts culturels dans l'Europe du XIXe siècle, Revue germanique internationale 1-2 (2005) 35-44
- John A. Petropoulos, Πολιτική και συγκρότηση κράτους στο ελληνικό βασίλειο (1833-1843), 2 τόμ., Αθήνα, ΜΙΕΤ, 1985